

Restaurátorský průzkum a záměr

Podmalby na skle

Muzeum Šumavy Kašperské hory

akad. mal. rest. Miloslav Blahout

© 2024

1. Data památky

Dílo:	Podmalby na skle
Datace:	2. polovina 19. stol.
Autor:	neznámý
Lokalizace:	Muzeum Šumavy Kašperské hory
Materiál:	Vaječná a klíhová tempera, sklo, dřevo
Rozměry:	LU63-425/80 - v 40 cm, š 30 cm LU22 - v 32 cm, š 23 cm LU33 - v 25cm, š 19 cm LU40 - v 26 cm, š 20 cm LU56 - v 29 cm, š 40 cm LU71 - v 28 cm, š 42 cm 1316 - v 25 cm, š 19 cm
Evid./restř./přír. č.:	LU63-425/80,LU22,LU33,LU40,LU56, LU71,1316

2. Údaje o akci

Vlastník:	Muzeum Šumavy Kašperské hory Náměstí 140, 341 92 Kašperské Hory
Rest. průzkum vypracoval:	akad. mal. rest. Miloslav Blahout J. Malého 1957, Písek 397 01
Číslo povolení MKČR:	11526/91

3. Popis památky

3.1. Svatý Jan Křtitel - 63-425/80

Podmalba na skle s ikonografií malého svatého Jana Křtitele s beránkem a křížkem. Výjev na černém pozadí je zasazen do girlandy ze tří růží zakončené poupátký. Pod výjevem je špatně čitelný nápis "S.JOHANES". Podmalba na skle je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana byla dodatečně opatřena novým kartonem, upevněným hřebíčky.

3.2. Kristus trnám korunovaný - LU22

Podmalba na skle s ikonografií Krista vítězného. Na obraze je polopostava Krista v modré kruhové výseči. Výjev je na bílém pozadí lemovaný květinovými festony. Podmalba na skle je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana je kryta druhotným šedým kartonem, který je fixován textilní lepenkou.

3.3. Svatá Terezie - LU33

Podmalba na skle s ikonografií sv. Terezie. Na obraze je polopostava světice v řádovém oděvu, s atributy lebky, knihy a meče. Světice na šedém pozadí je rámována malovaným rámem kasulového typu; vsazeno do černého pozadí se zlacenými květinovými rozvilinami. Podmalba na skle je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana je kryta původní dřevěnou deskou a papírovým přelepem.

3.4. Svatý Tomáš - LU40

Podmalba na skle s ikonografií sv. Tomáše. Na obraze je polopostava světce s kopím, oděna do červeného roucha a modrozeleného svrchního pláště. Výjev je zasazen do bleděmodrého pozadí, které tenká černá linka odděluje od bílého iluzivního rámování. Ve spodní části je nápis "S. THOMAS". Podmalba na skle je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana je kryta původní dýhou a papírovým přelepem.

3.5. Svatá Barbora a Panna Maria s dítětem - LU56

Podmalba na skle s ikonografií Panny Marie s Ježíškem a sv. Barbory na bílém pozadí. Mezi světlicemi a na krajích malby jsou umístěny symbolické šípkové růže. Podmalba je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana sklomalby byla druhotně opatřena novým krycím kartonem, upevněným hřebíčky a s přelepem textilní páskou.

3.6. Poslední večeře Páně - LU71

Podmalba na skle s ikonografií Poslední Večeře Páně, výjev je na šedém pozadí s červeným a modrým baldachýnem nad scénou. Podmalba je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana je kryta dřevěnou deskou, která je upevněna přelepem z textilní pásky. Na papírové podložce je přípis „Daroval: Kasperlbauer, Srní“.

3.7. Panna Maria - 1316

Podmalba na skle s ikonografií Panny Marie. Poprsí Marie je na světlém podkladu, s připojenými červenými květinami v obou horních rozích. Podmalba na skle je usazena v profilovaném dřevěném rámu. Zadní strana sklomalby byla druhotně opatřena šedým kartonem, upevněným silnou papírovou lepenkou. Na kartonu je přípis kuličkovým perem „restaurováno 2009, Milan Kadavý“

4. Popis stavu památky před restaurováním

4.1. Svatý Jan Křtitel - 63-425/80

Sklo je kompaktní, bez viditelného poškození. Podmalba vykazuje krakeláž citelnou především v oblasti obličeje Krista a hlavy beránka. Tyto části rovněž vykazují nesoudržnost podmalby s podkladem. Oblast oka beránka chybí, stejně jako části malované výplně jeho hlavy. Nápis "S.JOHANES" je téměř nečitelný. Okraje skleněné malby jsou lehce degradované. Dřevěný rám je mírně konstrukčně nestabilní a vykazuje degradované vrstvy lepidel. Povrchová úprava je na některých místech mechanicky sedřena. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní.

4.2. Kristus trnům korunovaný - LU22

Sklo je kompaktní, bez viditelného poškození. Podmalba je relativně dobře dochována. Na celé ploše se místy tvoří větší, či menší puchýřky v podobě oddělující se barevné vrstvy od skleněné podložky. Místa jsou viditelné druhotné ztmavlé

retuše. Dřevěný rám je konstrukčně stabilní a vykazuje silnou degradovanou vrstvu ochranných laků. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní.

4.3. Svatá Terezie - LU33

Sklo je kompaktní, bez viditelného poškození. Podmalba je velmi dobře dochována. Pouze její okraje a rohy jsou lehce degradované, zde dochází k nesoudržnosti barevné vrstvy se skleněnou podložkou. Dřevěný rám je konstrukčně nestabilní a vykazuje degradované vrstvy lepidel a ochranných laků. Jeho povrchová úprava je na některých místech mechanicky sedřena. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní. Papírový přelep zadní strany je degradovaný, zčernalý.

4.4. Svatý Tomáš - LU40

Sklo je kompaktní, bez viditelného poškození. Podmalba vykazuje krakeláž především v oblasti svrchního pláště světce, kde je velmi degradovaná a oddělená od skleněné podložky; v zelených vrstvách malba výrazně chybí a prosvítá krycí dýhová deska. Okraje skleněné malby jsou degradované mírně, zejména v rozích. Dřevěný rám je konstrukčně nestabilní a vykazuje degradované vrstvy lepidel a ochranných laků. Jeho povrchová úprava je na některých místech mechanicky sedřena. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní. Papírový přelep zadní strany je degradovaný, zčernalý.

4.5. Svatá Barbora a Panna Maria s dítětem - LU56

Sklo je několikrát prasklé, lepené, levý dolní roh byl druhotně doplněn. Podmalba je velmi dobře dochovaná. Inkarnáty obou světic a Krista vykazují drobné ztmavlé kruhové skvrny. Dřevěný rám sklomalby je mírně konstrukčně nestabilní a vykazuje degradované vrstvy lepidel a ochranných laků. Jeho povrchová úprava je na některých místech mechanicky setřena. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní.

4.6. Poslední večeře Páně - LU71

Sklo je kompaktní, bez viditelného poškození. Podmalba je relativně dobře dochovaná. Na celé ploše se místy tvoří puchýřky v podobě oddělující se barevné vrstvy od skleněné podložky. V oblasti ubrusu stolu jsou místy viditelné druhotné ztmavlé retuše. Dřevěný rám je konstrukčně nestabilní a vykazuje degradované vrstvy lepidel a ochranných laků. Jeho povrchová úprava je na některých místech mechanicky setřena. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní.

4.7. Panna Maria - 1316

Sklo je několikrát prasklé, lepené. Podmalba je velmi dobře dochovaná. Dřevěný rám sklomalby je lehce konstrukčně stabilní, vykazuje degradované vrstvy ochranných

laků. V minulosti byl napaden dřevokaznými plísněmi a hmyzem, který je však v současné době neaktivní.

5. Sondážní průzkum

Součástí restaurátorského průzkumu bylo vytvoření sondy - zkoušky ztenčování a snímání prachových depositů a degradovaných lakových vrstev na památce. Vzhledem k charakteru techniky těchto památek byly udělány sondy pouze na dřevěných rámech.

Sonda č. 01 - LU63-425/80 - rám (levá strana)

Sonda č. 02 - LU22 - rám (pravá strana)

Sonda č. 03 - LU33 - rám (pravá strana)

Sonda č. 04 - LU40 - rám (levá strana)

Sonda č. 05 - LU56 - rám (levá strana)

Sonda č. 06 - LU71 - rám (pravá strana)

Sonda č. 07 - 1316 - rám (pravá strana)

6. Evaluace sondážního průzkumu

Z výsledků orientačního sondážního průzkumu lze vyvodit závěr, že lze ztenčit a sejmut prachové deposity a ztmavlé laky, při zachování rozhodujícího množství patiny.

7. Restaurátorský záměr

7.1. Koncepce restaurátorského zásahu

Všechny zjištění a informace vycházející z restaurátorského průzkumu společně s přihlédnutím k charakteru a stavu památky a posouzením památkových hledisek dalo vzniknout koncepci restaurátorského zásahu. Ta spočívá v citlivém restaurování Podmaleb na skle, a to při respektování patiny stáří, která je neoddělitelnou součástí díla.

7.2. Restaurátorský záměr

Koncepce restaurátorského zásahu je podkladem pro stanovení procesu restaurování, vyúsťujícím v restaurátorský záměr, který bude naplňovat tyto jednotlivé etapy restaurování:

7.2.1. Etapy restaurátorského procesu

I. Etapa – dílčí demontáže

V této etapě bude provedena odborná katalogizace a následná dílčí demontáž jednotlivých prvků památek.

II. Etapa – ztenčení a sejmutí prachových depositů a laků

V této následující etapě je potřeba realizovat kontrolované celkové postupné ztenčení a sejmutí prachových depositů, degradovaných laků a lepidel jak ze skleněných tabulek, a stejně tak dřevěných rámců pomocí adekvátní kombinace metod snímání a

za použití látek, které to provádějí s maximálním ohledem na originální hmotu památky. Odstranění druhotných ztmavlých retuší ze skleněných desek.

III. Etapa – konsolidace materiálové báze památky

Vzhledem k poškození materiálové báze u památky, je nutno provést lokální fixaci barevných vrstev maleb na skleněných tabulích a též penetraci dřevní hmoty rámu vhodným konsolidantem.

IV. Etapa - lokální statické zajištění památky

Revize lokálně rozvolněných truhlářských spojů rámových konstrukcí jejich opětovným slepením.

V. Etapa - lokální tmelení

Definování objemu a charakteru poškození dřevěného povrchu rámu pro určení rozsahu a způsobu tmelení. Místní doplnění opticky rušivých defektů povrchu subtilní plastickou retuší.

VI. Etapa – lokální barevné retuše dřevěného povrchu

Rehabilitace podmaleb na skle pomocí lokálního barevného tonování opticky scelující retuše při použití lazurních tónů. Zcelení barevné vrstvy na jednotlivých rámech.

VII. Etapa – závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem

Přiměřená závěrečná povrchová úprava příslušným prostředkem (lakem), fixujícím lazurní barevné retuše a vytvářejícím ochranný film na podmalbách a rámech.

VIII. Etapa – montáže

Odborná montáž restaurovaných částí jednotlivých památek, podle katalogizace jednotlivých prvků.

8. TECHNOLOGICKÁ ZPRÁVA

II. Etapa – ztenčení a sejmutí ztmavlých laků a prachových depositů

Etanol, Benátské mýdlo, Terpentýn

III. Etapa - konsolidace materiálové báze památky

bílý šelak, Lascaux® Medium for Consolidation

IV. Etapa - lokální statické zajištění památky

Rybí klíč

V. Etapa - lokální tmelení:

Emulzní tmel (plavená křída, želatina, včelí vosk bělený)

VI. Etapa - lokální barevné retuše dřevěného povrchu:

Kremer Watercolor, Zweihorn

VII. Etapa – závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem:

Vosko-pryskyřičný lak - Kremer Dammar Varnish Matte, UV Stabilized

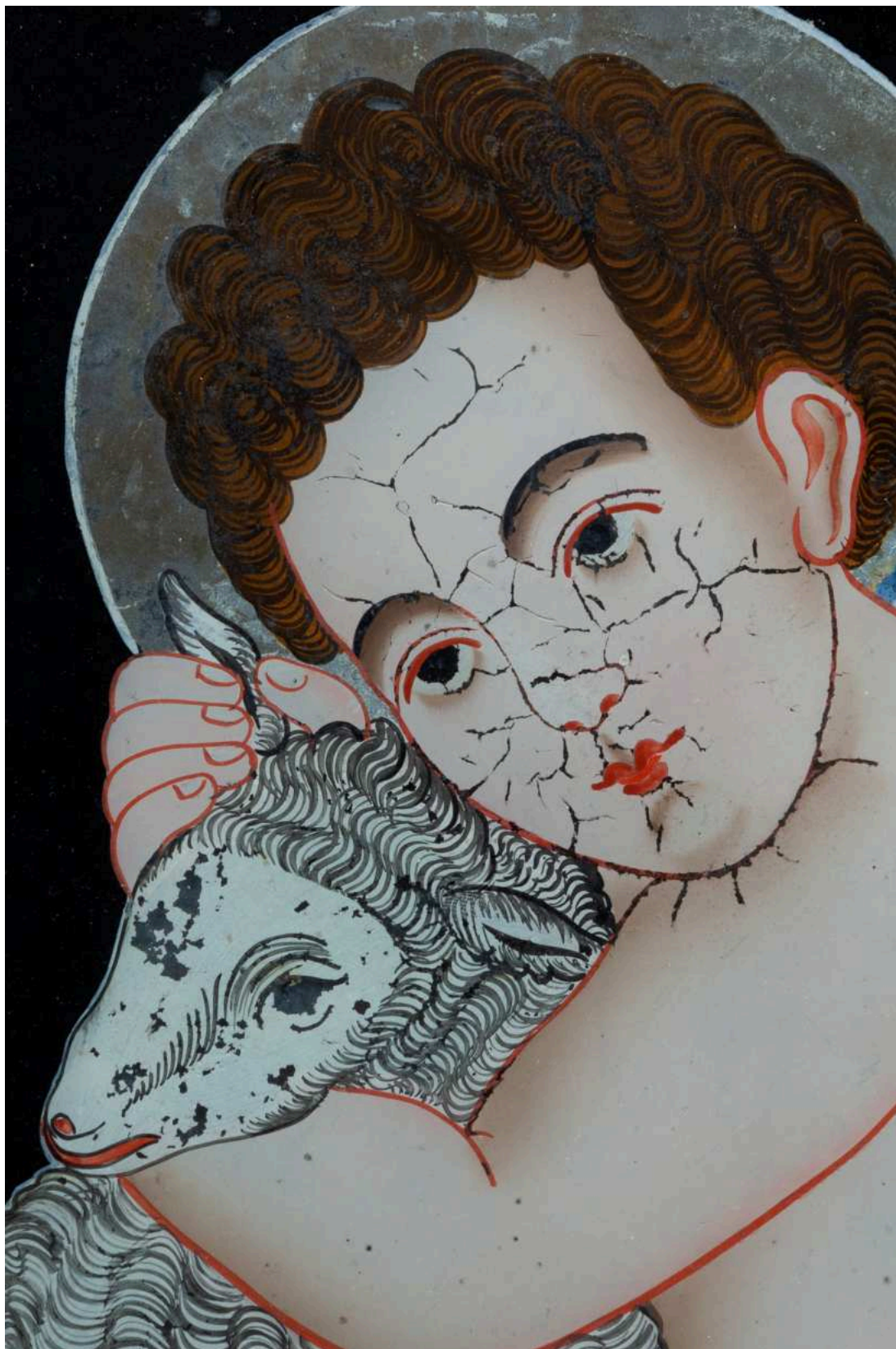
V Písku dne 27. 9. 2024

Ak. mal. rest. Miloslav Blahout

Stav před restaurováním - LU63-425/80 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

S01>

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

S01 - zkouška snímání prach. depositů - rám (levá strana)

Stav před restaurováním - LU22 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

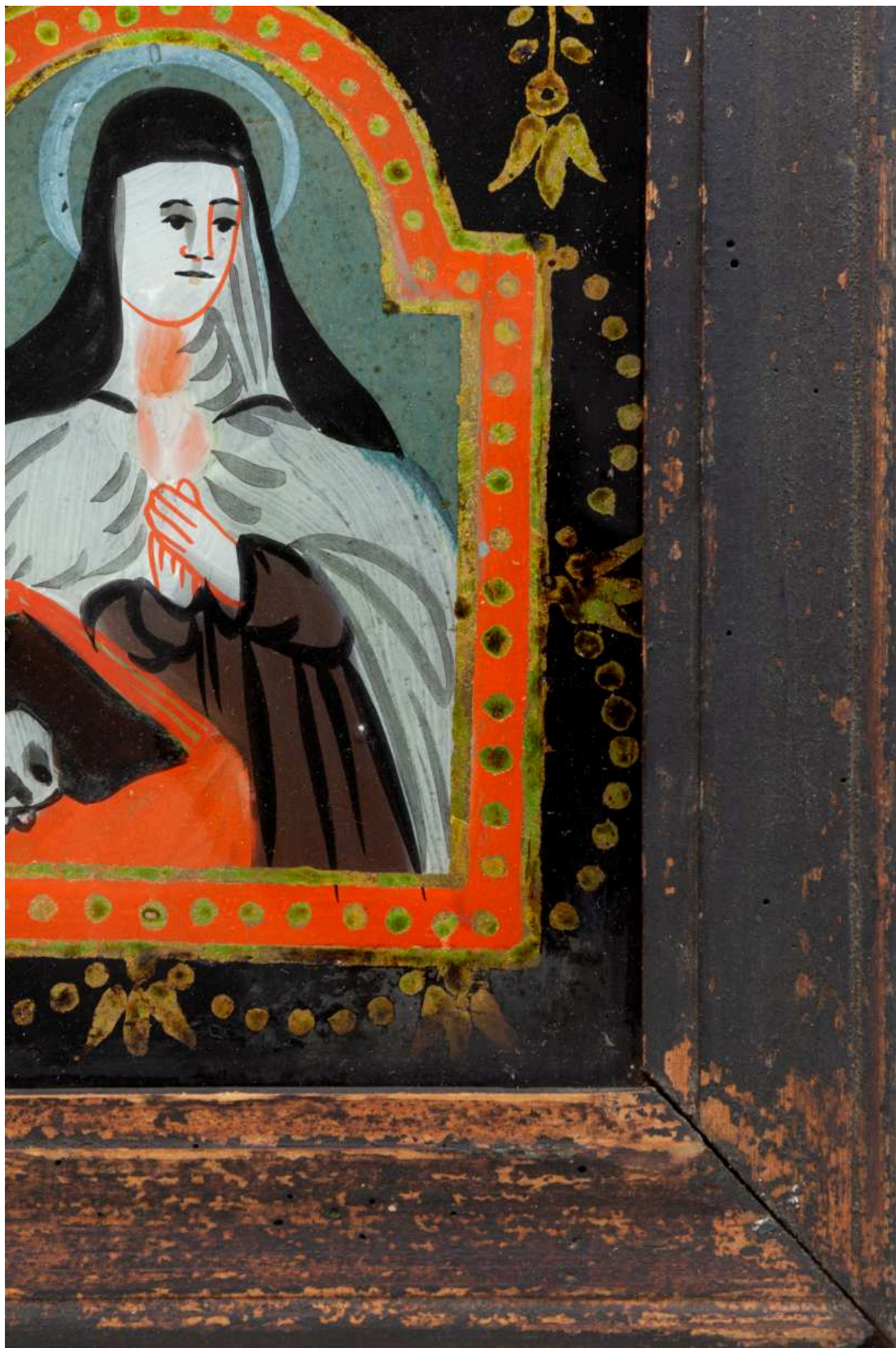

S02 - zkouška snímání prach. depositů - rám (pravá strana)

Stav před restaurováním - LU33 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

S03 - zkouška snímání prach. depositů - rám (pravá strana)

Stav před restaurováním - LU40 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

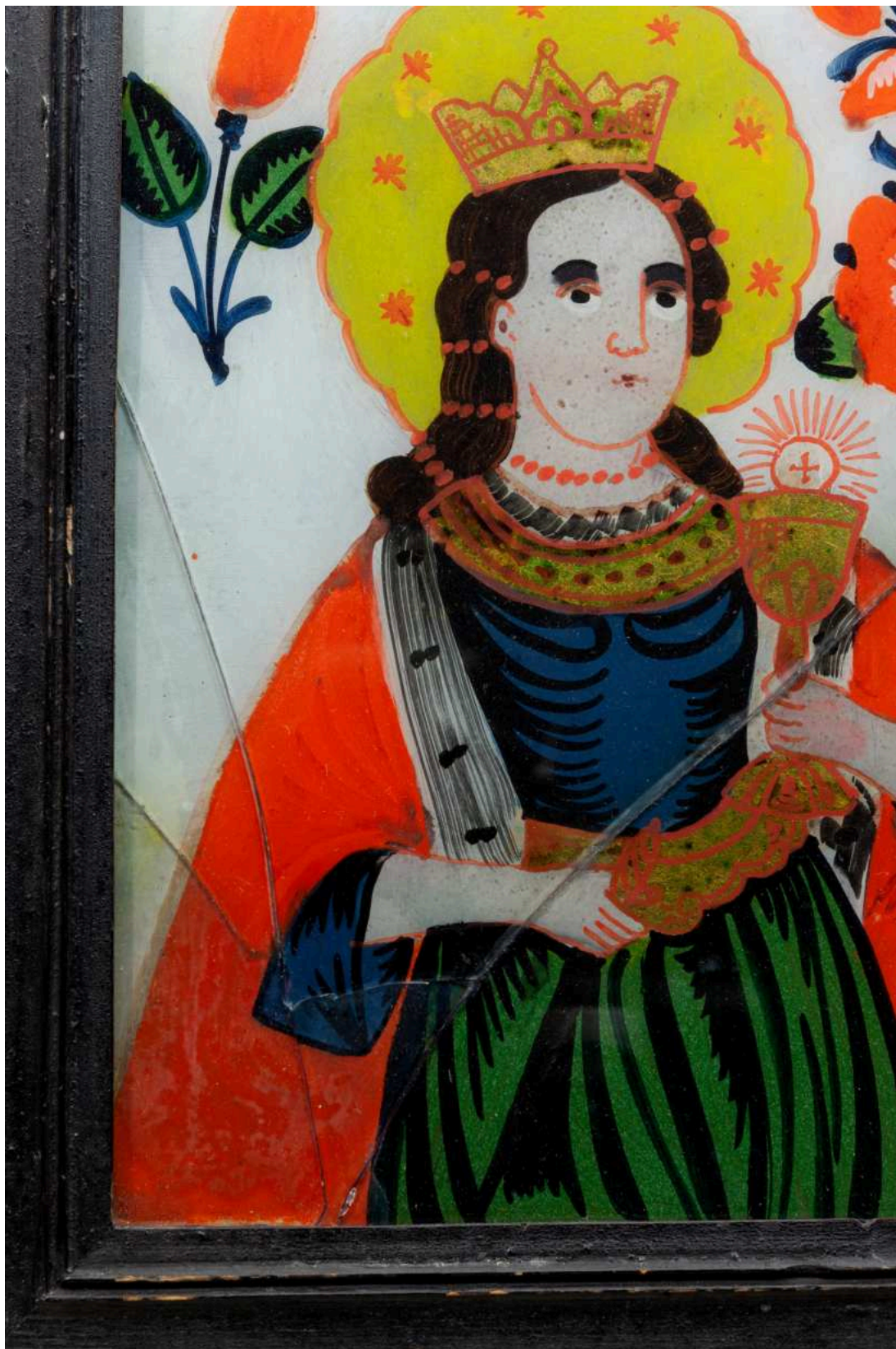

S04 - zkouška snímání prach. depositů - rám (levá strana)

Stav před restaurováním - LU56 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

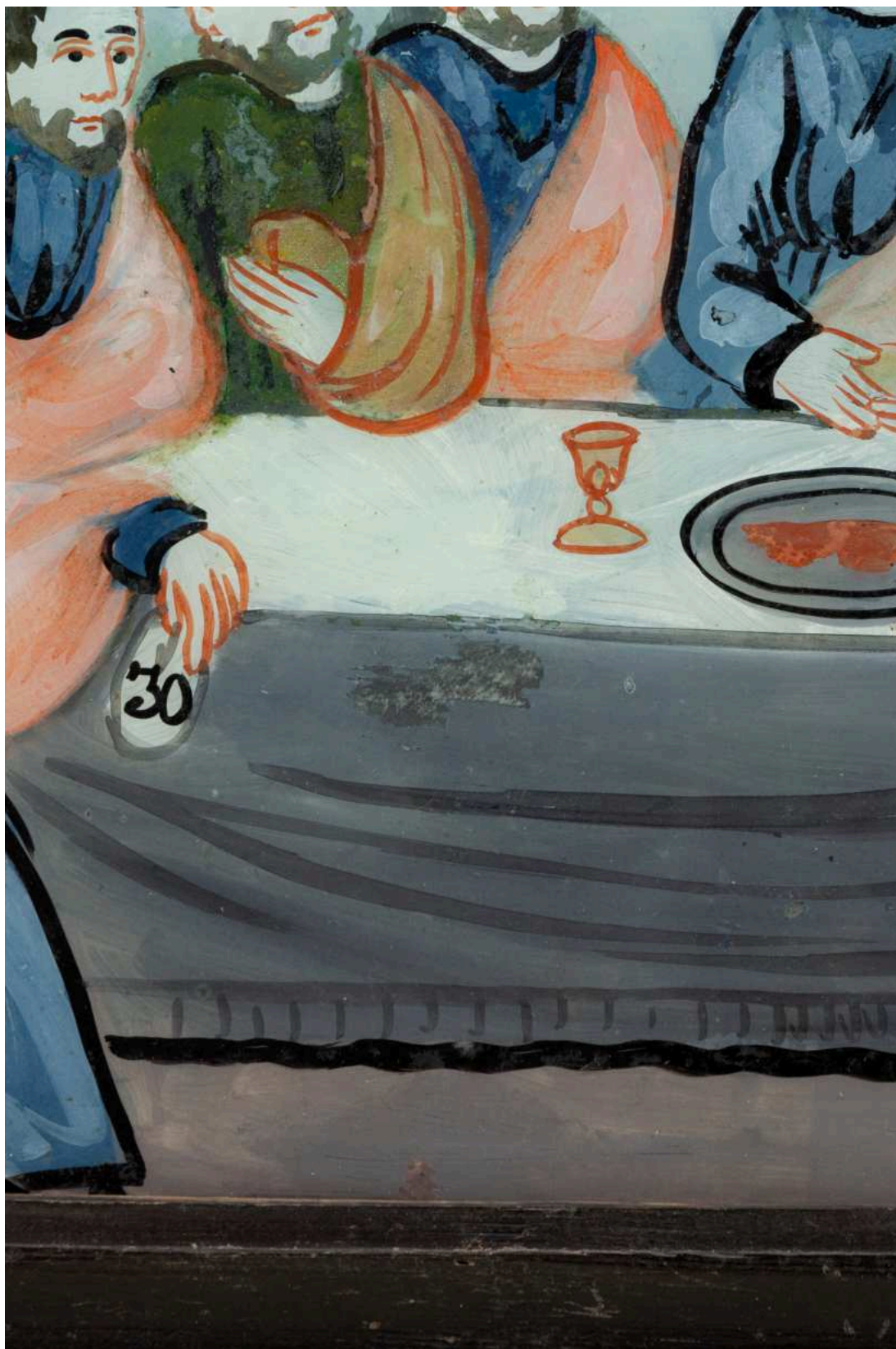

S05 - zkouška snímání prach. depositů - rám (levá strana)

Stav před restaurováním - LU71 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

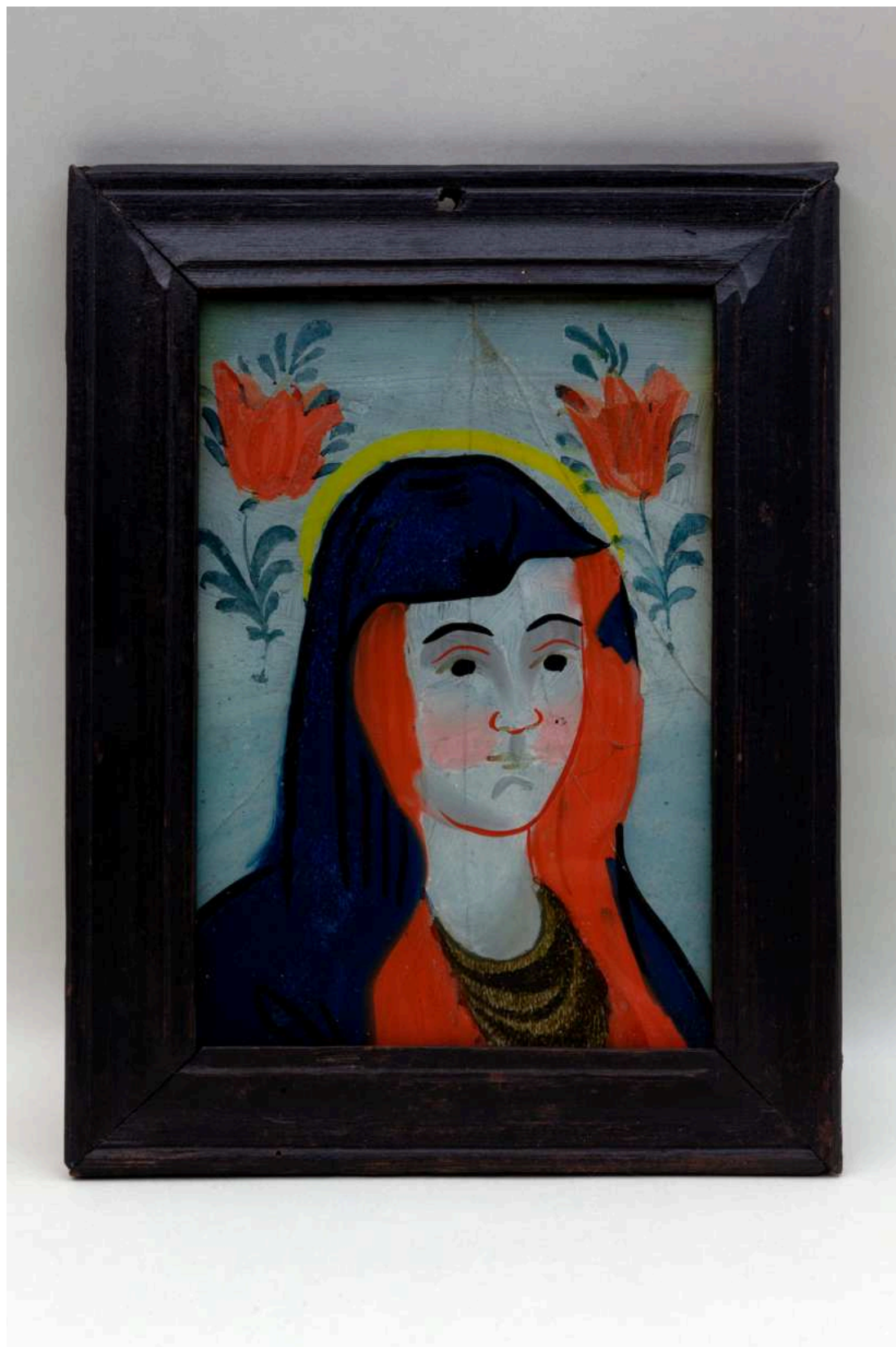

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

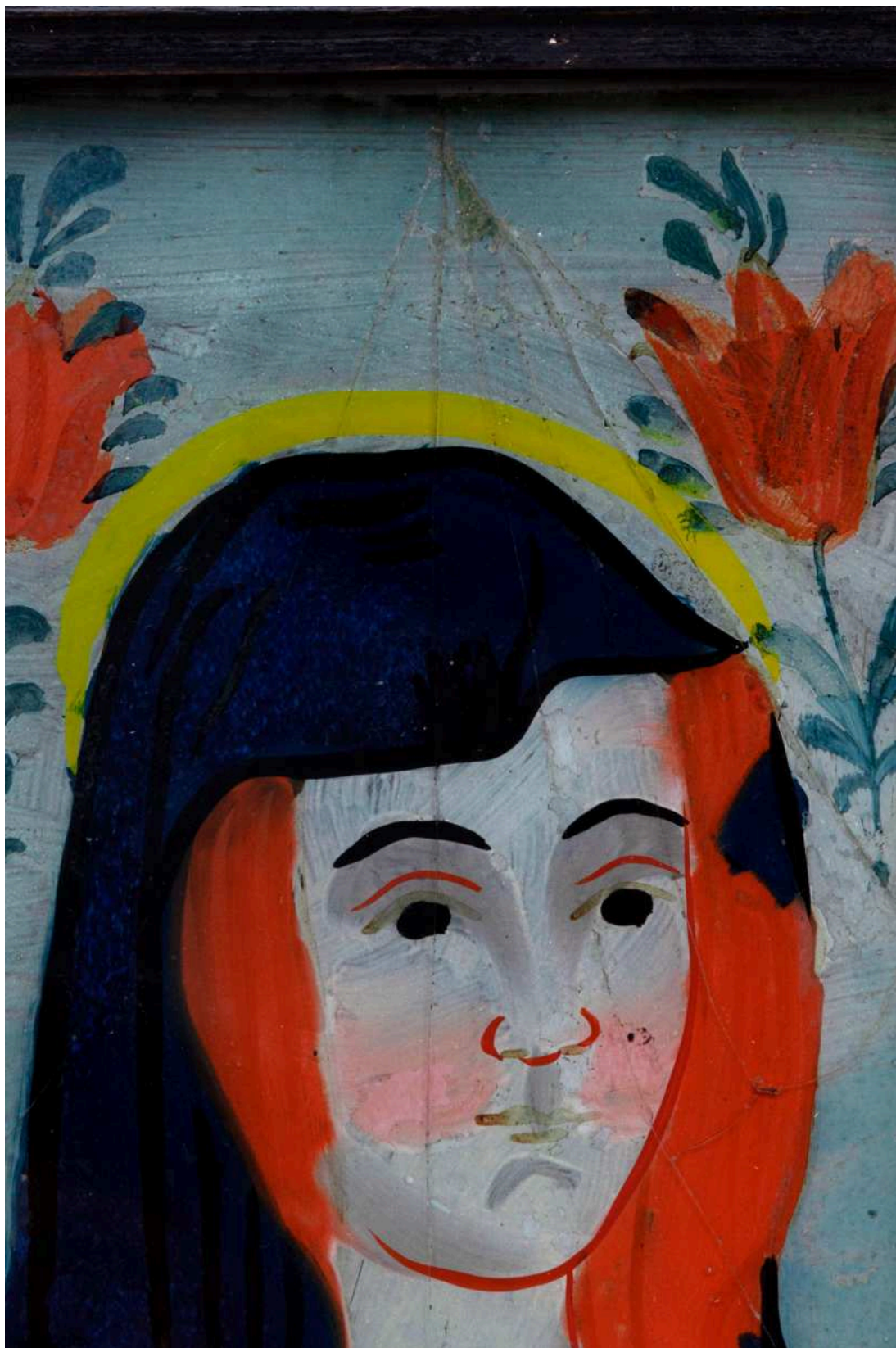

S06 - zkouška snímání prach. depositů - rám (pravá strana)

Stav před restaurováním - 1316 - celkový pohled

Stav před restaurováním - detail poškození

Umístění zkoušek snímání prachových depositů

S07 - zkouška snímání prach. depositů - rám (levá strana)